

Učiteljski tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani
Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. ček. rač. 11.197. Telefon 3112

Naša kritika in še kaj.

Z našo književno kritiko je bil že od nekdaj križ. Spomnimo se le na polpretekle čase, ko je bila kritika naravnost dekla obstojnih strank. In to celo v drugače resnih leposlovnih listih. Vedeli smo že vnaprej, kako bo ocenjeno v tem ali onem listu kako literarno delo. Avtorja so cenili kratkoma po tem, koliko je zaslužen za stranko in kakšno je njegovo svetovno naziranje.

Tako smo doživljali neverjetne slučaje, ko je neki književni list v ocenah dosledno odklanjal najboljša Cankarjeva dela. Kritiki, ki je bil sicer izreden talent, je venomer trdil, da mu je Cankar nerazumljiv, da ni naš in podobno, medtem ko so ga dijaki po šolskih klopih že doumeli. Dotični recenzent se je povzpelo celo do klasičnega vprašanja, ali bi sploh mogla biti naša književna dela, če bi jo napisal Iv. Cankar. — Tako daleč smo zašli takrat. Iz vsega se je videla samo oseba in oseba, ne več njeno delo. Ne dvigati pisatelja, ubijati ga, to je bil namen teh kritikov.

Na taka kriva pota hočejo zaiti danes zopet nekateri naši kritiki. Vzglej za to imamo v znani aferi z »Mladinsko matico«.

Zadeva postaja sicer že smešna, ker so nameni preveč prozorni. Vendar bo treba takim »kritikom« še in še stopati na prste, drugače si končno res še lahko domišljajo, da so izvršili veliko kulturno delo.

Ni menda lažjega na svetu kot napisati uničujočo kritiko. Slovar naše tozadevne literature vsebuje že toliko blestečih in mastnih ocirkov, da ne boš nikoli v zadregi zanje. Knjige ti niti prelistati ni treba, kaj še, da bi jo bral z otroki.

Da bi ponovno preizkusil svoje — morda pogrešno — mnenje o zadnjih publikacijah Mladinske matice, sem poklical na pomoč zopet otroke. — Oni so namreč najbolj objektivni kritiki, ker še ne poznajo ne literarnih razmer, ne zamer in ne kast.

Začnemo s »Kresnicami«. Prebrali so jih že sami. Vendar beremo še enkrat takoj prvo črtico. Razumemo vse in materino bolest živo občutijo. Beremo Finžgarjevo črtico — nikjer ne vidim več književnega kritika — skril se je morda za Milčinskega. Tu se smejejo otroci dovtipom. »Ta se pa vedno norca dela, razsodi nekdo na koncu. To mi je kar dovolj. Če otrok že to ve in razume ter si celo zapomni avtorjeve navade, je več kot dovolj.

Težje stvari moram seveda pojasnjevati, čas, ko si vsako stvar v literaturi lahko z roko otipal, je hvala Bogu tudi pri nas že minul; le nekateri ljudje ne morejo še tega razumeti.

Vprašam, kako je z »Lukcem«.

Janez Grum:

Šolsko vrtnarstvo.

Pokret šolskega vrtnarstva, ki ga je pričelo učiteljstvo šolskega sreza Škofja Loka, ni v bistvu nič novega, temveč stopa svojo razvojno pot vzporedno z novo šolo.

Dosedanje šolsko vrtnarstvo ni bilo splošno in se še kaže začetki sistematičnega urejanja. Šali niti vse šole niso imele šolskih vrtov, ali so bili ti premajhni, pa tudi njihov smoter ni bil točno določen. Le najizrazitejši učitelji — poznavalci krajevnih razmer svojega službenega kraja, ki so se znali otresti formalizma stare šole, so uredili svoje šolske vrtove v vrtove učilnice. Toda takih učiteljev je bilo sila malo, zato so tudi danes šolski vrtovi najrazličnejši; so najzvoznice urejeni in oskrbovani, so pa tudi zanemarjeni, ponekod je zemljišče, namenjeno za šolski vrt, celo v najemu.

Eden od najvažnejših vzrokov takega stanja šolskega vrtnarstva je premajhna ali sploh nikak materialna pomoč krajevnih šolskih odborov. Že to dejstvo samo je velika ovira vsakemu napredku na tem polju. Nerazumevanje krajevnih šolskih odborov izvira iz dosedanjega naziranja, ki v šolskem vrtu ni videlo učila in zato tudi ni upoštevalo važnosti šolskega vrta.

Drugi, tudi važen vzrok je nedostajanje tostvarne naše izobrazbe. Predvsem zadene krivda naše učne zavode, ki zaradi nepriladnega ustroja ne morejo nuditi kandidatom povoljne izobrazbe v tej stroki.

Končno pa tudi nimamo o šolskem vrtnarstvu potrebne literature, ki bi pomagala učitelju pri samoizobrazbi, ga zainteresirala in vodila pri tem važnem delu.

Nova šola obeta pokretu šolskega vrtnarstva vse upoštevanje. To upoštevanje pa še ni tako sigurno, kajti nova šola še nima popolnoma izčiščenih smernic. Najvažnejše pri stvaritvi nove šole je, da nastane iz razmer in potreb naše države. In tu začnemo na vprašanje: Kakšna je prav za prav naša država? Zavedati se moramo, da je naša država nacionalno-agrarna. Ker mora biti pouk v narodnih šolah prilagojen potrebam in zahtevam države, moramo v šoli enako upoštevati nacionalne in realne predmete, ki naj se

»Naša mama so rekli, če bo drugo leto spet kaka taka povest, bomo še naročili.« — Za deklico se oglašajo še drugi. Posledica tega je bila: 40 odstotkov naročnikov napram dvajsetim leti. Da se pa ne bo kdo spet obregnil ob nas — tudi to se je že pisalo! — opomnim, da je šlo vse po lastni odločitvi otrok, oziroma staršev. Kajti vemo dobro, da imamo v vseh zadevah polno nepoklicanih nadzornikov, ki samo kritikujejo, ne pa da bi s kakim pozitivnim delom pomagali učitelju.

Čas je že, da začnemo tudi pri nas presojati mladinsko literaturo z resnejšim literarnim merilom. Naj izginijo že enkrat s pozorišča razni klovi, s krinkami pridnih Janezov in hudobnih Mihecev, kakor tudi za čudo ginljive romantične zgodbe vseh različnih bitij, ki nimajo pri nas niti domovinske pravice.

Mladinska matica je odločno pretrgala to tradicijo.

Splošna sodba je, da smo dobili v zadnjem času za nižje razrede srednjih šol najboljše čitanke, kar smo jih kdaj imeli in ki se lahko merijo z vsako najboljšo čitanko večjih narodov. — Imam namreč pri rokah skoro ducat nemških, zato si dovoljujem to sodbo. — In mislim, da je dovolj priznanja za Mladinsko matico, da so strogi, a nepristranski sestavljalci naših novih čitank vzeli ravno iz publikacij Mladinske matice daljši odlomek neke povesti. Nobeno drugo domače delo iz tako imenovane mladinske literature ni našlo milosti v njihovih bistrih očeh.

Naj v podkrepitev svojih izjavij navedem samo še, kar piše splošno priznani kritik S. V. v letošnji X. številki »Mladike«. On pravi: »Če nam bo kdo ustvaril sodobno mladinsko slovstvo, potem je gotovo največ upanja, da nam ga bo »Mladinska matica«. Izdala je že nekaj dobrih mladinskih knjižic in tudi letošnje so take, da jih upam priporočiti staršem. Zlasti »Kresnice« so nekaj posebnega. Prinašajo namreč od skoraj vseh živčih slovenskih pisateljev kratek življenjski sliki ter kratko njegovo črtico iz mladih let ali spomin na otroška leta. Nekatere črtice so res lepe. Bevkova povestica je živahna in topela, samo prekratka je. »Botra z griča« je nepriljubljeno vzgojen spis. Mladinska matica zasluži priznanje.«

Mislím, da je to dovolj jasno in za vse negativne kritike tudi dovolj velika polomijada.

Ne potrebujemo nezasluzenega hvalisanja, pač pa dobrohotne besede, tako pisatelji kakor tudi vsi oni, ki drugače skrbijo za povzdigo duhovne kulture med mladino.

medsebojno izpopolnjujejo. To nam je zagotovljeno z novim šolskim zakonom, težkoča pa je v tem, ker še nimamo pravilnika k zakonu ter učnega načrta.

Nova šola, ki zahteva učenčevu samodelavnost, doživljanje, opazovanje, bo našla v pravilno urejenem šolskem vrtu svojo pravo učilnico in delavnico. Na njem bo mogla izvajati najširšo, nepriljubljeno koncentracijo realnih predmetov. Razen teh prednosti bo nudil šolski vrt praktičen pouk, ki bo ustrezal potrebam naroda.

Predvsem bodo učenci spoznali zemljo, se navzeli spoštovanja do dela in tako pravilno pojmi vrednost domače grude. S temeljnim poznanjem lastnosti zemlje in gojenja raznih kultur na šolskem vrtu, bodo lahko opazovali tudi svojo bližnjo okolico in postopoma vso domovino. Doumeli bodo pomen kmetijstva — temelja naše nacionalno-agrarne države.

Da bomo pa mogli urediti šolske vrtove, ki bodo ustrezali tem zahtevam, je vsekakor potrebna organizacija medsebojnega podpiranja z zamenjavanjem rastlin in semen in skupnega nabavljanja vseh vrtnarskih potrebščin.

Nujno je potrebno sestaviti sezname rastlin, ki jih goje učitelji na šolskih vrtovih ter redno priobčevati vse, kar bi prišlo v poštev za zameno ali za nakup.

Tako urejeno šolsko vrtnarstvo bi bila znatna pomoč novi šoli. Do uresničenja more priti le, ako bo večina nas razumela velik poučni in vzgojni moment, ki ga tudi važno učilo — šolski vrt.

Brez tozadevne organizacije je izvedba teh ciljev nemogoča. Priporočati bi bilo, da se osnujejo po vseh srezih odbori za šolsko vrtnarstvo, ki naj prično z delom, to je: zbiranje podatke o stanju šolskega vrtnarstva, sestavijo sezname rastlin in semen za zamenjavo in nakup. Srezi naj stopijo v stik s sosednjimi srezi, vsi pa v skupno banovinsko zvezo, ki naj z združenimi močmi izvede začetno reorganizacijo šolskega vrtnarstva.

Odbori za šolsko vrtnarstvo naj bodo po srezih ona središča, iz katerih naj izhajajo

vzpodbude in napotki, da se bo čim več učiteljev posvečalo šolskemu vrtnarstvu in si tako ustvarjalo najnaravnejša in nazornejša učila — vzorne šolske vrtove.

Ti odbori bodo v trajni medsebojni zvezi najboljši svetovalci v vseh vprašanjih, ki jih bo treba v pogledu napredka in zdravega

razvoja šolskega vrtnarstva v naši banovini še načeti in izpeljati.

V skupnosti in medsebojni podpori je moč in napredek, zato smo trdno uverjeni, da bodo učiteljem-vrtnarjem škofjeloškega sreza sledili vsi ostali.

Več prostosti v naše šole.

Jako razveseljivo dejstvo je, da se pojavljajo v našem šolstvu tudi težnje glede upeljav higijenskega pouka. Saj so dobili tudi naši tedniki nov predmet: »Higijena«. Kakor se žrtvuje primeren čas za najrazličnejše predmete v narodni šoli, naj se žrtvuje tudi nekoliko časa temu velevažnemu predmetu. Statistično je bilo dokazano, da dosedanja šolski sistem naravnost uničuje zdravje otrok. Iz šol izstopa večji odstotek bolnih otrok, nego jih je stopilo v šolo. Tuberkulozni slučajji se pojavljajo zlasti pri učencih, ki posejajo šolo že delj časa; ravno tako pa rastejo in se vedno večjajo druge bolezni. Zato se ne smemo čuditi izjavam, da je večkrat šola neposredni vzrok bolezni otroka, — da celo resnično je, da je otrok prinesel iz šole kašl bolezni. Gotovo je dejstvo, da je mnogo šolskih otrok podvrženo raznim boleznim, da ima mnogo otrok razne telesne napake. Ne ogibajmo se resnici in odkrito priznajmo, da je komaj ena četrtna šolske mladine popolnoma zdrava. Otroci vedno teži po gibanju in premikanju, po posnemanju sprejetih pojmov ter je notranje prisiljen vedno nekaj delati, kar večkrat določimo z izrazom: nemirnež, porednež, nagajivec, itd. Toda ta nemirnež, katerega že tako obsodimo, ima le naravni dar gibljivosti, katerega si otrok prinese s seboj na svet, kakor vse ostale dobre prirodne darove. Ako pretehtamo in ugotovimo, da je tudi za odraslega človeka nezgodno, da bi 4 do 6 ur nepremično sedel, poslušal opazoval in sprejemal, bomo razumeli, kakih suženjskih dobrin hočemo od otroka, ako od njega zahtevamo in ga silimo, da nepremično sedi po cele ure v šolskih klopih in v prostorih, ki so prenapolnjeni s pokvarjenim zrakom. Proti temu šolskemu nasilju se je zoperstavil Lev Nikolaj Tolstoj, ki je s svojo šolo najlepše pokazal, da more biti vzgoja mladine le tedaj uspešna, ako je otrok v šoli popolnoma svoboden. »Otroška sreča je mogoča samo pri svobodi, je napisal eden izmed največjih šolskih reformatorjev. Resnično pa je tudi dejstvo, da se odrasli človek in otrok le malo razumeta. Nekateri odrasli razlagajo nežnim dušam najtežavnejše probleme in zahtevajo, da jih mladina razume ali celo ponavlja. Nasprotno se pa zopet mnogokrat dogaja, da oče ali mati ne razumeta svojih otrok. Jasno je torej, da ne more otrok vsega razumeti, manj je pa znano, da večkrat tudi celo vzgojitelji mladine pri vsej svoji strokovni izobrazbi dostikrat ne razumejo otroške duše. Tudi naši spomini na lastna otroška leta nam ne morejo

biti zanesljivi voditelji, kajti ti spomini so že megleni, zmešani z raznimi dojmii, ki ne spadata v otroško dušo. Taka doživetja so večkrat ovita s prikrito silo vsega onega, kar je v poznejši dobi napolnilo našo glavo. Zato mirnim potom sprejmemo izrek važnega nemškega pedagoga, ki je dejal: »Največji sovražniki otroka so — starši in učitelji. (Seveda nevede — vede so pa njihovi največji prijatelji in dobrotniki.) Otroci, ki ima vedno le živo težnjo po gibanju, naj hodi, kakor stara ženica ali pa kakor upokojen občinski svetovalec, v šoli ga zapiramo kakor ptička v kletki, ki mora poslušati najrazličnejša predavanja, ki niso čestokrat v nobeni zvezi z življenjskimi potrebami. Ne čudimo se potem, ako otroci — posebno mestni, po končanem pouku ter v sili in prirodnem nagnenju po svobodnem kretanju ležejo in se obešajo na vozove in avtomobile, skačejo po nevarnih krajih ter si na take in enake načine nadomestijo nedostatek svobode v šoli in doma. Tu imamo pojasnilo tudi za tako zvano »potepanje« otrok, ker se hočejo naučiti solnce in svobode.

Rekel bi, da je sedanja stroga šolska kazen največji greh proti otroški naravi. Zato ne smemo zahtevati od otrok nemogočih stvari (mirnega sedenja, rok na klopi, tihe hoje, itd.) in jih ne opominjamo: Hodi tiho!, Ne šepetaj! To se ne spodobi! Obnašaj se dostojno! itd. Ako ne bomo izpremenili zastarelih nazorov, ne bomo dosegli moderne šole, v kateri naj bodo uveljavljena vsa pedagoška, anatomsko, fiziološka in druga pravila. Otroci potrebuje pri svoji rasti mnogo, mnogo gibanja. Otroci, ki mirno sede, so navadno bolni. Na gibanje se opira krvni obtok in s tem se zviša izmena snovi v telesu, dočim se z dolгим in nenaravnim sedenjem, ki čisto pripelje k raznim abnormnim formam drobnega telesa — kratko: s kretanjami in gibanjem se krepi otroški organizem.

Z ozirom na navedeno bo treba v novi šoli tudi dobro premisliti vprašanje telesne vzgoje naše mladine. Najprimitivnejša zahteva telesne vzgoje pa je šolsko igrišče, kjer je omogočeno učencem svobodno kretanje saj v času odmora. Na žalost pa moram ugotoviti to, da ima le malo šol primerna otroška igrišča in če so na razpolago, se večkrat tudi ne uporabljajo za te namene. V vsakem zoološkem vrtu imajo živali prost izhod po vrtu, kjer se svobodno kretajo, — šolska mladina je pa zaprta v učilnicah tudi med odmori, kar nasprotuje higijenskim zahtevam.

Osnove telesne vzgoje na Čehoslovaškem.

Za šolsko leto 1932/33.

Čehoslovaško ministrstvo prosvete je izdalo za šolsko leto 1932/33. nove osnove za pouk telovadbe. Telovadba je zelo važen predmet na vseh šolah, ker se tu razvija in krepi telo sorazmerno z dušo. Zaradi tega naj se uvede na vseh šolah smotreni tekmovalni pouk. Ako vemo, da je Čehoslovaška zibelka telovadbe, bomo gotovo tudi mi z zadovoljstvom skušali usmeriti telovadni pouk po njenih načelih in bodo tudi vrstice o telovadbi koristile marsikateremu tovarišu.

Telesna vzgoja naj se uravnava po človeških potrebah tako, da bo ustrezala zdravstvenim, vzgojnim in praktičnim načelom. Potrebno je, da se človek razvija naravno, da bo telesni napor, ki deluje za lepoto telesa, naraven in da se ta napor ne išče v raznih neokretnih gibih in kretanjih, marveč napor naj bo vedno le normalen.

Kje pa vidimo normalni človeški napor? Pri najnavadnejših gibih in kretanjih in pri normalnem delu izvršujejo najtežje in najnapornejše delo noge. Njihovo delo je suštentivno in lokomotivno. Noge so opora oziroma nosilci telesa in služijo za premikanje telesa. Zato imajo tudi največ in največje mišice (približno 65% vsega človeškega ga telesa).

Roke izvršujejo napram nogam le detailno delo preživljanja in branitve. Vendar pa izvršujejo z njimi razna dela, najsi bo to obrtna ali druga; z rokami mečemo, lovimo, nosimo, opiramo in branimo. Ako se razigrajo noge, razigra se potem tudi vse telo. Z nogami se premikajo vedno tudi trup in roke. Tako nastane vzvišena uporaba snovi, zvišani krvni obtok in potreba za izdatno dihanje. Neposredno delujejo pa tudi noge na prebavne in druge notranje organe. Gibi se izvršujejo navadno le napolavtomatično in ne utrudijo živcev; nasprotno lahko trdimo,

da taki gibi zelo osvežljivo in koristno delujejo na ves človeški živčni sestav.

Prirodni gibi so torej za človeka, posebno pa za mladino neprecenljive važnosti. Taki naravni gibi se javljajo pri raznih igrar, raznoterostih, pri delu in pri skoraj vseh panogah sporta.

Vaje na orodju, to je na drogu, bradli, krogih, konju, kozi in lestvah, ki zahtevajo, da telovalec visi ali pa, da se opira, niso naravne in zato mladini neprimerne. Pri teh vajah prenašamo težišče napora iz nog na roke. Taki gibi pa zahtevajo tudi fiksiranje notranjega okostja; namesto da bi podpirali oziroma delovali za notranje delovanje organov, delajo baš nasprotno, ker ovirajo delovanje notranjih organov. S takimi vajami dosežemo to, da se mišice krajšajo, sklepi pa utrjujejo, kar je seveda napačno. Tako vzgajamo prožnost — vendar tako prožnost, katere ne moremo v resničnem življenju uporabljati. Navadno so take vaje še celo škodljive praktični prožnosti, največ zaradi tega, ker utrjujejo sklepe mišicam v ramah. V šoli s takimi vajami izgubljam dragocen čas, katerega bi lahko s koristjo uporabili v prid učenecem.

Ostale orodne vaje, plezanje, raznovrstni skoki na konju in na kozi, dalje skok v daljino, višino in skok skozi vrzel so za mladino primerne, ker zaposlujejo celo otrokovo telo naenkrat. Glavna naloga takih vaj naj bo premagovanje ovir in zaprek. Take vaje štejem k naravnim vajam, saj jih dostikrat opazujemo v prosti naravi, kjer otroci plezajo v drevju, preskakujejo potoke in skačejo čez vrve. Take in podobne vaje uporabljajo tudi sportniki. Hribolazec n. pr. mora znati plezati tudi po vrvi, ako je drzen in hoče uživati krasote gora; lovec mora tudi mnogokrat preskočiti potok ali kako drugo

Koncert ob otvoritvi mariborskega Učit. doma.

V petek 5. t. m. se bo vršil ob 20. uri v mariborskem Unionu slavnostni koncert našega UPZ, ki ga dirigira tov. Srečko Kumar. Program obsega najmarkantnejša dela iz jugoslovanske vokalne glasbe in serijo najnovjših Adamičevih narodnih pesmi za ženski zbor.

Na koncertu sodeluje tudi čudežni otrok, mali Viherjev Miran, sin našega tovariša Viherja, šol. uprav. v pok., iz Slovenske Bistrice. Malega Mirana spremlja na klavirju gospa Mira Sancič. Mali Miran je nastopil že lani na novinarskem koncertu v Ljubljani, nedavno v Gradcu, v bližnjih dneh pa bo koncertiral pred dunajsko publiko.

Viherjev Miran

UPZ pa bo nastopil v nedeljo 6. t. m. ob 16.30 v dvorani Ljudske posojilnice v Celju. Z UPZ potuje tudi več naših skladateljev, s seniorjema Emilom Adamičem in Slavkom Ostercem.

zapreko, ako hoče, da bo lov uspešen. Najvažnejša in najkoristnejša stran teh vaj je, da se učenci priučijo prožnosti in gibčnosti, kar se uporablja mnogokrat v vsakdanjem življenju.

Ravno tako je treba tudi proste vaje prilagoditi resničnemu življenju. Proste vaje je izbrati in urediti tako, da bodo človeku koristile. Doslej so učenci vadili navadno le mrtve gibe in položaje ter simbolične vaje in motive, katerih namen je bil največkrat le dober utis na gledalca. Take vaje so se izvajale v strogem taktu ter so zahtevale od telovadcev mnogo pozornosti. Zato so take vaje utrudile telovadca in so izrabljale njegove močgane.

Namen prostih vaj pa je popolnoma drugačen: prožiti trup, majati sklepe in popravljati škodo, ki se je izvršila z napačno držo telesa ter končno usposobiti telo za izvajanje sestavnih vaj obratnosti, katere dostikrat vidimo pri lahki atletiki in pri plavanju, je glavni namen prostih vaj. Zaradi tega so vaje, ki jih vadijo danes učenci v telovadnici, popolnoma napačne, ker ne ustrezajo niti poprej navedeni koristni točki.

Nove osnove je treba torej izvajati tako, da bo šolska mladina vadila v šoli le take vaje, ki se dostikrat javljajo v življenju in

katere so učencu potrebne. Za tako prirodno telovadbo naj se žrtvuje ravno toliko časa in skrbi, kakor dosedanjim umetniškim vajam. Prirodne vaje naj bodo torej glavni del telesne vzgoje mladine. Redovne vaje pa naj bodo reducirane na najpotrebnejše; učenci naj jih razumejo in obvladajo le toliko, kolikor rabijo za vzgojo in red v šoli in telovadnici.

Sestavljene proste vaje, vaje s palicami in kiji, s katerimi se izvajajo najrazličnejši gibi in položaji, dalje razne skupine in simbolične slike, ki se izvajajo točno v taktu, naj bodo iz šolske telovadnice odpravljene. Težišče prostih vaj naj bodo le proste vaje iz mesta in na mestu.

Kar se pa tiče metode telovadnega pouka, naj se upošteva le sledeče važno pravilo: V vsaki telovadnici naj se dela mnogo in različno (dosedaj pa je bilo skoraj ravno obratno namreč: malo pa natančno). Zato vadimo z nogami, s trupom in z rokami le take gibe, ki odgovarjajo starosti in telesnim potrebam učenca. Iz zdravstvenih ozirov naj se polaga največjo skrb in pažnjo vajam, pri katerih so angažirane predvsem noge. Napačno je torej vaditi v eni učni uri dvakrat roke in samo enkrat noge, marveč ravno obratno: dvakrat noge in enkrat roke. Vadimo splošne vaje (vaje, s katerimi vadimo v splošnem vse telesne mišice) z vajami določenih mišičnih skupin. Zato naj bodo od prostih in od vseh drugih vaj popolnoma odstranjene tako zvane metodične vrste. Metoda naj izhaja od kolektivne vzgoje, prehaja pa naj v polindividualno vzgojo pri tekmah in pri premagovanju zaprek.

Tudi plavanje je važen del telovadbe. Učenci naj se tega sporta priučijo že v prvih letih šolanja. Najlažje jih priučimo temu sportu, da jih večkrat peljemo k plitvi vodi, kjer se na najrazličnejše načine igrajo. Tako se privadijo vodi, kjer lahko pozneje vadijo razne dihalne in utrjevalne vežbe. Potem se šele začne z vajami okončin in končno preide k pravemu plavanju. Najenostavnejša in najlažja poučevalna forma plavanja je grabljenje. Plavanje na prsih je najbolj komplikirano in zato najtežje.

Znamenito mesto pri teh osnovah zavzemajo tudi igre, ki ne smejo manjkati pri nobeni telovadni uri. Doslej je bila ta važna panoga telovadbe odpravljena z desetminutno zabavo. Igre pa zavzemajo odličnejše mesto; tu ima učitelj priliko opazovati nadarjenost, iznajdljivost in temperament otrok, kar je velike vzgojne važnosti pri spoznavanju otroških zmožnosti in psihe posameznikov. Naznačena osnova velja za dečke in za deklice. Razne finise, ki pridejo v poštev pri telovadbi deklic, pa bodo izšle še s posebnimi določbami.

Telesne vaje se izvajajo za zdravje, veselje in osvežitev učencev. Šolski mladini nudimo dovolj izdatnega kretanja, zlasti lokomotivnega, ker pri kretanju počivajo živci. Zaradi tega izbiramo za telovadni pouk zabavno, sintetično in za zdravje primerno snov. Z nenaravnimi, enostransko napornimi, analitičnimi orodnimi in prostimi vajami ne bomo nikdar dosegli želenih uspehov.

Iz češčine: V. Kus.

*„Za koga je moja in za otroke?“
„Tempo“ čitaj na slovesu.*

LJUBLJANA	Za gotovino:	MARIBOR
Gledališka 4	Selenburgova 4	Slovenska 18

Splošne vesti.

UDELEŽENCEM MARIBORSKEGA UČITELJSKEGA DNEVA.

Ravnajte se po razporedu, ki smo ga priobčili v zadnji številki in bodite točni!

K temu dodajemo, da bodo v bivšem Apolo kinu v gledališkem poslopju v nedeljo od 8. do 12. ure predavanja o perutninarstvu. Predavanja bodo ponazorovale mnoge skopične slike.

Oni tovariši in tovarišice, ki bi si radi ogledali po vzorni urejenosti slovečo srednjo Kmetijsko šolo v Mariboru, se zberejo v nedeljo ob 10. uri pred deško meščansko šolo, od koder gredo pod vodstvom tovariša Humeka v zavod.

Za dobro hrano po primerno nizki ceni bo preskrbljeno v: Narodnem domu, Nabavljalni zadrugi drž. uslužbencev, v restavraciji Union in v javni kuhinji na Slomškovem trgu. Priporočamo pa tudi restavracije: »Orel«, Grajska klet, Zamorec in Mariborski dvor.

Zborovanje vseh predsednikov. Ponovno opozarjamo na mariborske učiteljske dni t. j. na odkritje spominske plošče uredniku »Popotnika« pok. M. Neratu, na otvoritev Učiteljskega doma v Mariboru, na koncert Učit. pevskega zbora, na društvena zborovanja in na zborovanje vseh predsednikov, kjer bodo na dnevnem redu važne stanovske zadeve. Udeležite se vsi teh prirediteljev! Iz Ljubljane odpotujemo 5. novembra z jutranjim vlakom ob 5.20.

Izšla je

druga štev. FOTOAMATERJA, edinega mesečnika te vrste v slovenskem jeziku. Pišite takoj, da vam pošljemo list na ogled! „FOTOAMATER“ je neobhodno potreben vsakemu amaterju — in stane (3 številke) za tekoče leto dinarjev 10.—

U p r a v a

„FOTOAMATERJA“
Ljubljana, Prešernova ulica 5/I.
Poštni predal 190

Maribor v jeseni. Slovesna otvoritev jesenskih prireditev »Mariborskega tedna«, ki naj podčrtajo nacionalno, kulturno in gospodarsko važnost našega obmejnega mesta in njegovega zaledja, bo v soboto 5. novembra ob pol 11. uri v veliki unionski dvorani.

Na unionski verandi bodo razmčene sadjarska, perutninarska in vrtnarska razstava, v mali dvorani pa bo pokušnja štajerskih vin. Razstave in pokušnje vin bodo odprte vsak dan nepretrgoma od 8. do 22. ure.

V soboto 5. novembra bo ob 20. uri v dvorani »Uniona« velik koncert Učiteljskega pevskega zbora.

V nedeljo 6. novembra bo ob 16. uri v veliki unionski dvorani svečana proslava sedemdesetletnice prvega slovenskega javnega koncerta v Mariboru s ponovitvijo zgodovinske »Besede«, ki jo priredijo pevski zbori Ispavčeve župe.

Učiteljstvo, ki se bo te dni zbralo v Mariboru ob priliki slovesne otvoritve »Učiteljskega doma«, bo imelo lepo priliko, da prisostvuje važnim kulturnim prireditvam in si ogleda sadjarsko, perutninarsko in vrtnarsko razstavo.

— Proslave 20 letnice kumanovske zmage. Iz poročil, ki smo jih prejeli, so naše šole po kmetih dostojno proslavile 20 letnico srbske zmage nad Turki. Učitelji so priredili predavanja tudi za narod, kateremu so pojasnili veliki pomen te zmage za naše osvobojenje.

— Češkoslovaški narodni praznik. Recep-eje na konzulatu CSR sta se udeležila v imenu Jugoslovanskega učiteljskega združenja, sekcije Ljubljana podpredsednica tov. Engelmanova in tajnik tov. Kobal ter v imenu članstva izrekla najiskrenejše čestitke. Slavnostnega koncerta so se pa udeležili v imenu JUU tovariši(ica) Engelmanova, Grum, Kobal in A. Skulj.

— Članom radovljiškega uč. društva. Ker so mnogi tovariši iznesli pritožbe glede obeda ob dneh zborovanja na Jesenicah, je odbor sklenil v svoji zadnji seji naprositi po lokalnih primeren obed po znosljivih cenah. Članstvo se opozarja, da se za obed pravočasno javi tov. tajniku Skendru ali pa vsaj na dan zborovanja takoj po prihodu vlakov. — Neki upravitelj na zadnje zborovanje ni pustil učiteljstva. Članstvo opozarjamo, da nima nihče pravice braniti članstvu udeležbe na zborovanju, ker so ta dovoljena po odloku ministrstva prosvete.

— »Brinarjeva Slovenska vadnica za osnovne šole, srednje stopnje 4. izdanje, je izšla, na kar opozarjamo vse gg. osnovnošolske učitelje in učiteljice.«

— Trboveljski mladi pevci gredo v Zagreb. Temeljito se pripravljajo, da stopijo v soboto 5. nov. pred razkošno Zagrebško publiko in glasbenike. Odpeli bodo program, ki po svoji raznovrstnosti za koncerte mladinske vokalne glasbe gotovo ni imel še konkurenta v naši državi. Vse skladbe bodo v Zagrebu prvič izvajane. Skladbe hrvatskih komponistov, istrske pesmi in deloma tudi slovenska dela so najnovejšega datuma in še v rokopisu. — Spored: Emil Adamič: Pesem rudarskih otrok. Zlatko Grgošević: O pokladama. Koleda. Marko Tajčević: Iz ciklusa »Pjesme dodolske«, (Pred domačicom). Mladen Požajić: Plesa iz Medimurja. Marij Kogoj: Trobentice, Mladinska. Vasilij Mirk: Medvedov ples. Emil Adamič: Koroškim fantom, Uspavanka. Dvije narodne: a) Stoji mi polje. b) Zbadljivka. Ivan Matetić: Dječije popijevke iz Istre: a) Oče naš, b) Uspavanka. c) Kolo. d) Ptijci ples. Stanko Premrl: Rože za Marijo. Emil Adamič: Pastirci vi. Pleši črni kos. Izpraševalnica. St. Mokranjac: Na ranih. Slavka, Pazar živine. Zbor dirigira tovariš Avgust Suligoj, nekaj točk spremlja pri klavirju tovariš Milan Pertot. Vse aranžma je v rokah JPS, Strossmayerjeve župe. Učiteljstvo je pa za ta dan sklicalo zborovanje treh sreskih učiteljskih društev in stavilo na program tudi ta mladinski koncert. Koncert se bo vršil 5. nov. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Hrvatskega glasbenega zavoda, v nedeljo 6. nov. dopoldne pa v isti dvorani matineja za srednje in osnovne šole.

Ob tej priliki si bo deca ogledala v Zagrebu razne zanimivosti; da bo lažje izrabila čas, jim je dalo vodstvo električnih železnic za oba dni brezplačno na razpolago tramvaj-ske vožnje.

Na tej kulturni poti želimo pevčičem in njihovim voditeljem največjega moralnega in tudi gmotnega uspeha.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

Jugoslovani v Eysdenu — Belgija.

(Pismo tov. S. Štovička »Učiteljskemu tovarišu«.)

Eysden, je vasica v belgijskem Limbourgu, ki pa je znan po svojem obširnem in znamenitem rudniku za premog, po vsej Evropi in tudi ostalem širnem svetu. Tu se namreč gnete več tisoč rudarjev različnih narodnosti, ki si s trudopolnim delom globoko pod zemljo (od 600 do 800 m) in večni nevarnosti za lastno življenje, služijo svoj vsakdanji kruh. Svoje delo vrše podnevi ali ponoči v svojih določenih rovih, v katere jih spuščajo skozi preduhe, kjer jih slednjič zagrne večna tema, nasičena z nezdramimi plini, vlago, vročino in drugo nečistostjo.

Izmučen od trdega dela na posadu, diha joč sveži zrak, se vrača rudar domov. Umije se, malo pokrepča — nato leže k počitku, da je naslednji dan zopet delazmožen. Družine takih rudarjev imajo malo od njih. Otroci obiskujejo tukajšnjo vsakdanjo šolo ali flamsko ali francosko. In ko so pouka prosti, so tudi v pravem pomenu besede prosti. Matere imajo svoje opravke, da jim je onemogočeno dati otrokom prave materske vzgoje, ki je najpravičnejša, najčvrstejša in najpopolnejša. Tako pa sami sebi prepuščeni — brez pravega nadziranja in nezadostne vzgoje, postajajo otroci človeku usmiljenji vredni, ko slišiš po vasi le njih vpitje, razne neokusne dovipe — in vidiš njihovo razbrzdano. Tiče se to posebno otrok domaćinov in njih doseljenec, ki potem zastupljajo vso okolico — otroke vseh narodnosti, ki potem z njimi razsajajo in uganjajo prismojarije. Taka početja starše bole — in ne čudno, če se je v njih oglasila skrb za otroke in se jim vrnil spomin na njihovo preteklo mladost, ko jim je bil čut slovanski — vaje lepote, miroljubnosti, družabnosti in gostoljubnosti, ko jim je bila govorica domača — jugoslovanska, polna ljubavi in bratstva. Isto so občutili tudi ostali tujci. Spoznali so potrebo in nujnost, da pre-

moste to notranjo srčno bol. Storili so to na ta način, da so si skupine posameznih narodnosti ustanovile svoja društva, ki jim pripadajo kot nekakšne zadruge, kjer si med seboj pomagajo in podpirajo z denarjem, zlasti, če član takega društva oboli, je brezposeln ali celo umrje. Skrbe pa tudi za duševno razpoloženje, da imajo knjižnice in čitalnice — prirejajo zabave, dramske prireditve, koncerte itd., — da dobiva njih mladina narodno vzgojo po domačih učiteljih, ki jim jih je poslala domovina, uvidevši potrebo, da svojim ljudem ustreže in pomaga.

Volskem oziru kakor tudi drugih okoliščinah so Belgijci galantni in ustrežljivi kolikor le morejo. Posebno pa so naklonjeni Jugoslovanom, ki kažejo do njih spoštovanje in se ob prilikah državnih slavnosti vedno soudeležujejo in se izkažejo kot prijatelji naroda, države in kraljevske hiše. Povsod so Jugoslovanom vrata odprta, in so že prejeli od Belgijcev nebroj uslug.

So tukaj narodnosti, ki imajo svoje lastne šole (posloje sicer v najemu), kjer se ves pouk vrši v njihovem jeziku.

Kakor že omenjeno, živi v tem kaosu narodov v Eysdenu velika množica jugoslovanskih družin in samcev, zlasti Slovencev, ki delajo v rovih tega rudnika. Vajeni skromnosti in ker ni prehuda draginja, jim je zaslužek zadosten. Povečini bivajo raztreseni v rudniški koloniji, katero imenujejo »Cité de charbonage Limbourg Meuse.« V koloniji je na stotine bol majhnih, dvo in večstanovanjskih zidanih hišic, ki pa stoje vsaka zase in so obdane s prijaznimi, ograjenimi vrtniki — in napravljajo kaj lepo in okusno vnanost. Med hišami vodijo lepe široke ceste, zasajene ob straneh z glicistami in listnatim drevjem, da imaš vtisek, kot da je vsa kolonija v gozdu. Pitna voda pa ni posebno dobra. Odžejajo se z lahko črno kavo: mlekom ali sodavico. Voda škoduje zlasti zobovju, ki rado po njej gnije, pa tudi prebavnim organom. Za kuho pa je voda uporabna.

Tudi Jugoslovani so občutili potrebo, da so si ustanovili svoja društva v svoj blagobit, do česar jih je prisilila oddaljenost do-

movine, želja po domači govorici, družabnosti — pa tudi čutenje do svoje pripadnosti. Čeravno sami rudarji, jim je srce polno iskrenosti in ljubezni do domovine. Med vsemi vlada sloga in pravo bratstvo, neglede ali si Slovenec ali Srb ali Hrvat, katolik ali pravoslaven. Nič jih ne razdvaja. Skupne interese rešujejo vsa društva vedno složno in se medsebojno podpirajo. Po svojih skupnih prizadevanjih in željah jim je uspelo, da so po našem poslanstvu v Bruxellesu in konzulatu v Liègu, izprosili, da je ministrstvo v Beogradu imenovalo semkaj učitelja za jugoslovansko izseljeniško dečo. Do uredničenja društvenih želja si je pač stekel največ zaslug naš znani narodni delavec gospod Drago Oberžan, sedaj v Heerlenu v Holandskem Limbourgu, ki vrši svoje posle kot dušni pastir med jugosl. izseljenci v Hollandiji in Belgiji, obenem pa tudi kot vršilec poslov na jugosl. konzulatu v Heerlenu.

V Eysdenu imajo Jugoslovani naslednja društva:

1. Jugoslovansko delavsko podporno društvo, ki je bilo ustanovljeno 30. avg. 1925, in šteje 100 članov. Predseduje mu Korbar Ivan, ki je doma iz Polzele v Savinjski dolini, tajniške posle pa vodi Tuš Franc, gostilničar v Eysdenu — doma iz Ptuja.

2. Jugoslovansko društvo sv. Barbare, ustanovljeno 1. maja 1928, in šteje 100 članov. Predseduje mu Kovačič Franc iz Skocijana pri Krškem. Tajnik pa je Pokrivač Alojzij iz Bolfenka pri Središču.

3. Jugoslovansko pevsko in tamburaško društvo Zvon, ustanovljeno 1. septembra 1929, in šteje 20 članov. Predseduje mu Smodič Ivan iz Trbovelj, pevovodja oziroma dirigent pa je Hribar Alojzij iz Črne na Koroškem, ki je duša tega društva. Tajnik je Kozinec Franc iz Sevnice.

4. Združenje jugoslovanskih radnika Jedinstva, ki je bilo ustanovljeno 1. maja 1931. Predseduje mu Bučin Đuro iz Grbanj — srez Boka Kotorska. Tajnik je Abramović Josip iz Kuželj — srez Delnice.

Delo in koristi teh društev so humanitarne; denarno podpirajo obolele, delaneczmožne,

brezposelne svoje člane — ali osirotele družine. Njih dohodki so le članarina in denar, ki ga dobe od gledaliških predstav ali koncertov in drugih prireditev kakor: vinsko trgovitvo, božičnico, Miklavžem in domačimi veseljami.

Dne 16. t. m. sem imel sestanek vseh društvenih predsednikov in tajnikov, katerega sem sklical v svrhu medsebojnega spoznavanja složenega dela v društvih, največ pa glede šolstva, na kar bi naj vsi društveni ugodno vplivali, že zaradi sebe samih, zaradi bodočnosti njihovih otrok ter pijetete jugoslovenstva — da si tudi na tem polju ustvarimo pravi ugled med tujci. V svojem nagovoru sem jih pozdravil v imenu Jugoslovanov, zlasti v imenu dravske banovine in jim izrekel najlepše in najtoplejše zdravice z vzklikom: Živel naš kraljevski dom in živela naša lepa Jugoslavija!

Mojemu nagovoru in vsem mojim vzpodbujajočim besedam so pritrjevali z odobravanjem — vzklikali kralju in domovini in me prosili naj objavim sledeče:

»Predsedniki vseh Jugoslovanskih društev v Eysdenu se najiskrenejše zahvaljujemo v imenu vseh društvenih članov, naši kraljevski vladi, da nam je poslala učitelja jugoslovanske narodnosti, ki bo nam v oporo, naši deci pa vzgojitelj! — Vsem Jugoslovanom pa pošiljamo najlepše pozdrave in jih prosimo za naklonjenost, da se še nadalje spominjajo nas in naše dece. Živel naš kralj! Živela Jugoslavija!«

Omeniti še moram, da je v tukajšnji koloniji čez sto šoloobveznih otrok jugoslovanske narodnosti — in da kolonija ni največja v kateri poučujem. Poučevati moram še v drugih kolonijah in sicer: Winterslagu, Zwartbergu in Waterschei-u, kjer živi še več Jugoslovanov. Zadnje tri kolonije pa so oddaljene od Eysdena od 18 km do 24 km, kjer bom poučeval 3 krat tedensko. — Začasno poučujem samo v Eysdenu, kjer imam dovolj trd oreh — in je aho jedra še precej daleč!

Štoviček Svatopluk,
učitelj za izseljeniško dečo v belgijskem Limbourgu.

— Sokolsko društvo v Novem mestu prireja v Novem mestu vsakih 14 dni predavanja oziroma debatne večere. V torek 25. t. m. je predaval učitelj Marjan Tratar o »Državlanski vzgoji v Sokolu, šoli in domu«. Udeležba je bila povoljna. Debate so se udeleževali mnogi kar najživahneje. Vsi so soglašali s predavateljem zlasti v tem, da imamo še vse premalo vnetih in nesebičnih sokolskih delavcev, ki naj bi prekrasili mlade ljudi, da bodo zlasti iz njih dobri državljani in Sokoli. Zaključno besedo je imel starosta br. Marinček, ki je povzel, da dosega vzgoja višek v popolnem, dobrem človeku. S tem se je docela približal zahtevam novodobne šole: »Vzgojimo predvsem dobrega človeka.«

Turist, po gorah se ti toži,
da te planinski zrak osveži,
poprej pa dobro se založi
in dušo v »Daj-Damu« priveži!

— Poverjenik Slov. Šol. Matice za novomeški srez prosi vse upravitelje(ice) in učitelje(ice), da prigrasijo svoje članstvo vsaj do 15. novembra t. l., članarino pa upošlejo do 1. decembra t. l. Kdor se ne priglasi pravočasno, ne dobi publikacij za leto 1932. To vemo vsi, da ne more v teh časih nihče pogrešati teh knjig, če hoče iti s časom. Poleg »Popotnika« so malone edine knjige, ki nam dajejo smernice pri novodobnem pouku. Hudo je res za denar, a snov, ki nam jo podajajo, stotero odtehta vsoto 32 Din, ki bi si naj jo, kdor količ kaj zmore, utrgal, da se naroči na te prepotrebne knjige.

— Starši! Društvo »Šola in dom« je otvorilo svojo šolsko vzgojno posvetovalnico v Ljubljani, Pražakova ulica 8. prvo nadstropje levo. Posluje ob ponedeljkih od 10. do 12., sredeh od 14. do 15. in petkih od 9. do 11. ure. Društveni člani dobe v posvetovalnici brezplačno vse informacije o šolskih in vzgojnih vprašanjih. Tam se sprejemajo tudi novi člani. Za sedaj posluje posvetovalnica samo za srednje in srednje strokovne šole. V kratkem bomo otvorili tudi posvetovalnico za osnovne in meščanske šole ter učiteljske. Starši, poslušajte se posvetovalnice!

— Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin v Ljubljani je lepo preuredila svoje poslovne prostore. Posebno prodajalna je prav uskusno opremljena. V četrtek, dne 27. oktobra so bili prenovljeni in na novo urejeni prostori izročeni svojemu namenu. Število odjemajočih članov raste z vsakim dnem. Zadruga je v najlepšem razvoju. Preurejena prodajalna in dobro blago bosta prava nova zadrugnikov, kar zelo želimo. Odbor zasluži za svoj trud vse priznanje. Želi mo tudi ljubljanski zadrugi takega razvoja in porasta, kakor ga je dosegla posestrina v Mariboru.

— Zagrebško učiteljsko društvo priredi v soboto 5. novembra 1932. istočasno s svojo XI. glavno skupščino tudi svečano akademijo v spomin stoletnice ilirskega preporeka in dvajsetletnice balkanske vojne. Ob 10. uri dopoldne je svečana akademija združena z dvema predavanjima in nastopom učiteljskega pevskega zbora »Ivan Filipović. Popoldne se vrši XI. glavna skupščina učiteljskega društva. Zvečer se vrši koncert Mladinskega pevskega zbora iz Trbovelj.

— Esperanto in učiteljstvo. Esperanto si je v teku zadnjih desetletij osvojil svet. Med svoje pristaše šteje zastopnike vseh slojev in stanov, od univerzitetnega profesorja pa do priprostega delavca. Se razume, da učiteljstvo ni smelo zaostati. Imamo že združenja učiteljev-esperantistov malone v vseh državah sveta. In da se je esperanto tako razširil, je v veliki meri tudi zasloga učiteljev-esperantistov. Vodim stalno dopisno šolo z malenkostno učnino. Vsa, ki nima prilike, obiskovati kak esperantski tečaj, se pismenim potim in v majhnimi stroški priuči temu jeziku. Pišite na naslov: Golobič Peter, diplomirani esperantski učitelj, Jesenice-Fužine, Gorenjsko.

— Fotografija kot predmet šolskega pouka. V povojnem času je fotografija kot razvedrilo, pa tudi kot pomočnica in resnih nalogah življenja zajela tako široke ljudske plasti, da je neka strokovna nemška revija pred nedavnim lahko z vsjo upravičenostjo zapisala, da se kultura in civilizacija naroda danes ne meri več samo po uporabi mila in po številu njegovih šol, temveč tudi po številu fotografskih kamer, ki jih narod rabi. Šola, ki le človeku priprava za življenje, ali ki bi mu morala to biti, se ne more zapreti pred tem dejstvom. So dežele, ki so uvedle fotografijo kot obvezen ali vsaj kot neobvezen predmet v učne načrte svojih šol. Med evropskimi državami prednjači Nemčija, kjer so sistematični tečaji za fotografijo tudi na osnovnih šolah nekaj zelo običajnega in kjer izdajajo celo strokovne liste o tem predmetu za učiteljstvo in za šolsko mladino. Pri nas še nismo tako daleč. Razen nekaterih šolskih fotografskih tečajev, ki jih vodijo na svojo roko posamezni vneti amaterji-učitelji, nismo storili v tem področju še nič pomembnega. Tu vendar ne moremo trditi, da bi bilo veselje do fotografiranja v naši domovini kaj manjše nego v Nemčiji in tudi manj potrebno organizirane šolske iniciative!

O tem predmetu bi govoril v soboto 5. t. m. ob 17. uri v kazinski dvorani v Mariboru specialno za učiteljski tajnik Fotokluba Ljubljana Karlo Kocjančič in bo iz svoje izkušnje podal nekoliko misli o uvedbi fotografskih tečajev v šole. Predavanje se vrši v okviru prve slovenske fotoamaterske razstave v Mariboru, na kateri so zbrana najboljša dela sodobne slovenske fotografije. Vstopnina bo znašala za udeležence zborovanja JUU samo 1 Din.

Tovarišem, ki bodo v dnevih tega zborovanja navzoči v Mariboru, priporočamo, naj ne zamude tega predavanja.

NA OBROKE!

MANUFATURA — PERILO

MANUFATURA

»REKORD«

Ljubljana, Aleksandrova cesta 8
Maribor, Gregorčičeva ulica 20

— Akcija madžarskega učiteljstva za Medmurje in Prekmurje. Ponedeljkov mariborski »Večernik« poroča, da so se v začetku oktobra ustanovile na Madžarskem polslužbene iredentistične učiteljske organizacije za posamezne pokrajine, ki spadajo danes k lastnim narodnim državam, z namenom, da pripravijo teren za zopetno priključitev teh pokrajin k Madžarski. Te organizacije tvorijo učitelji, ki so pred prevratom službovali ali študirali v teh pokrajinah. 9. t. m. so ustanovili v Zalaegerszegu tako organizacijo tudi za Medmurje in Prekmurje, kateri ustanovitvi sta tudi prisostvovala zadnji madžarski ravnatelj čakovskega učiteljskega Karol Zrinyi in prefekt Karol Mik. Kakor vse slične ustanovljene organizacije, ima slednja nalogo, da reši Madžarom Medmurje in Prekmurje, »ki nimajo s Slovenci in Hrvati nič skupnega, temveč so bili vedno zvesti sveti Madžarski in še danes žalujejo po madžarskih šolah in učiteljih; pritepeni morajo iti, od koder so prišli.« itd. Sicer nam taka početja od sedaj niso nič novega, saj so nam še v živem spominu najhujše borbe iz prejšnjih let, ko smo se morali boriti proti renegatom, zbranim okoli domačega lista »Nepujšev«. Vemo, da bo šla ta nova organizacija revizionistične Madžarske energično na delo. Ali pri nas naj samo zopet poizkus! Slovensko in hrvaško učiteljstvo bo na vsako tako akcijo vedno znalo primerno odgovoriti s še povečanim javnim delom. Vabimo pa tudi druga, zlasti obrambna društva, da postanejo v tem delu slovenske zemlje prav pozorna.

† LUKA BLEJEC.

V ljubljanski bolnišnici je v nedeljo po dolgi in težki bolezni za vedno zatisnil oči g. Luka Blejec, šolski upravitelj v pokouju. Rojen je bil 14. oktobra 1862. v Mengšu. Služboval je v Trzinu 39 let, popreje pa dve leti v Hotiču in Smartnem pri Litiji. Pokojnik, ki je v Trzinu vzgojil tri rodove, je bil vzoren šolnik, priljubljen pri mladini in odraslih, katerim je vedno rad pomagal s svojim svetom. Vključ težkemu gnotnemu položaju je vsem svojim devetim otrokom preskrbel dostojno eksistenco. Na njegovi poslednji poti k sv. Križu so ga spremlili »Prostovoljno gasilno društvo« v kroju, »Nepolično izobraževalno društvo«, županstvo, krajevni šolski odbor, učiteljstvo in še mnogo drugih občanov iz Trzina. — Narod ne pozabi svojih učiteljev. Naj počiva v miru!

Osebnne zadeve.

— i Prevedeni so učitelji (-ce) v IX. skupino: Plevelj Viktor v Gribljah; Zupančič Rudolf v Črneči vasi; Grafenauer Elizabeta v Sv. Lovrencu; Bratuž Marij v Gor. Rečici; Kunst Angela v Križevcih; Frahm Vilko v Hodošu; Štern Ana v Tinju; Kosta Anton v Trdkovi; Ravbar Friderika v Domanjševcih; Kravos Avgust na Vinici; Pavletič Irena iz Črnc; Slokar Emilija iz Bogojine.

— i Napredovali so učitelji (-ce) v VIII. skupino: Kunst Viljem v Ormožu; Malešič Pavla iz Škočjana; Premrov Vera iz Kranjske gore; Pečan Jožica iz Kupšincev.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI DOM V MARIBORU.

UD sporoča učiteljem (icam) in profesorjem, ki prihajajo v Maribor po opravkih in morajo tukaj prenočevati, da oddaja UD prenočišče zgoraj imenovanim za ceno 10 Din za en večer. Lahko se v domu naroči tudi kosilo po zmerni dnevni ceni. Tako nudi UD vsem tovarišem (icam) in profesorjem udobnost in ugodnost v današnjih težkih časih, ko se po hotelih in gostilnah še vedno enako drago troši.

V oskrbi penzionata UD je danes 12 gojencev, kateri se počutijo prav po domače. Hrana je zadostna in tečna. Saj se je ponovno pripetilo, da internisti, celo izborni situirani staršev, odklanjajo hrano in kakršne koli približje od došlih roditeljev, da, niti obedovat niso hoteli iti z roditelji v mesto. To je vodstvu internata najboljše kažipot.

Člani UD plačujejo za gojence mesečno 500 Din, nečlani 550 Din. Za takšen znesek se pač taka preskrba, kot jo imajo dijaki v UD, nikjer ne dobi. Pač, dobijo se v Mariboru dijaška stanovanja tudi za 500 Din s celo oskrbo. Ali kakšna so!!! V vsem prednjači UD v Mariboru pred privatnimi stanovanji in sličnimi zavodi.

V penzionatu UD je še praznih nekaj mest. Dolžnost tovarišev(ice) je, da skrbite za to, da bo naš dom popolnoma zaseden!

Najprej pa si ga prav vsi sami oglejte in se na lastne oči prepričajte, kakšen je in kaj nudi! Potem ne boste več nasedali nestvarnim kritikam. Saj je kritika kakorkoli vedno dobrodošla, samo mora biti objektivna. Nestvarno kritiko pa zavračamo!

Velik začetek je storjen. Učiteljski dom v Mariboru stoji in »že služi svojemu namenu«, 5. novembra bo slovesna otvoritev. V nadaljnjo dosegajo cilja pa »vsi in vse« (potom UGP in direktno pri UD) za svoj Učiteljski dom, katerega mora tudi v srcu poznati vsak slovenski pedagog!

Ivan Cvetko,
tajnik kuratorija UD.

—g Članom Učit. Samopomoči. V zadnjih dneh oktobra t. l. ste prešli položnice za 277 do 279. smrtni slučaj (Slavoj Dimnik, Maribor, Marija Levstik, Ljubljana, Ivan Kocmut, Sv. Urban) v znesku 16 Din, zakonski pari 31 Din. Te tri posmrtnine znašajo 38.190 Din. Uprava je od 1. jan. 1932. do danes nakazala dedicem za 19 smrtnih slučajev znesek 242.025 Din. Mislite na to tisti člani, ki že več mesecev niste odposlali predpisanih članskih prispevkov. V teh dneh ste prešli opomine z izkazanimi zaostanki. Nakažite jih takoj, uprava potrebuje za izplačilo posmrtnin denar, denar in še denar. U. S. ima 2550 članov.

Novemberska številka

„FOTOAMATERJA“

edinega lista za foto-kino je izšla. — Vsak amater mora imeti ta list. — Sporočite nam svoj naslov — in pošljemo Vam ga na ogled. Letnik 1932 (tri številke) stane le 10.—.

Uprava „FOTOAMATERJA“
Ljubljana, Prešernova ulica 5/I.

Šolski radio.

—r Program za VI. teden. V torek dne 8. novembra bo predaval g. dr. Lavo Čermelj: »Ob 75 letnici smrti Josipa Resslera.« Ideja uporabiti vijak za ladijski pogon je tesno združena z imenom Josipa Resslera, ki je pred 75 leti umrl v Ljubljani. Ta izum je omogočil prekoceansko in zračno plovbo. Razvoj plove pred uporabo vijaka in po izumu vijaka. Ressel na Kranjskem in na Primorskem.

V petek dne 1. novembra bo predaval g. Miroslav Zor: »Momenti iz življenja pesnikov in pisateljev, ki so zastopani v šolskih čitankah.« I.—II. Pripovedoval bo zanimivosti iz življenja Simona Jenka, Kersnika, Frana Levstika, Frana Erjavca ter Stritarja. Razrednike naprošamo, da do tačas predelajo nekoliko pesmi in beril naštetih pesnikov in pisateljev.

V novembru bodo še sledeče oddaje:

Torek: 15. novembra: »Boka kotorska.« g. Adam Milkovič. I.—II.

Petek 18. novembra: »Telovadba in sport.« G. Marjan Dobovšek. I.—II.

Torek 22. novembra: »Napake v slovenskih nalogah.« G. dr. Rudolf Kolarič. I.—III.

Petek 25. novembra: »Rudna bogastva dravske banovine.« G. Josip Zabkar. I.—III.

Torek 29. novembra: »Topla in Opletnac.« G. Vekoslav Mlekuž. I.—III.

Stanovska organizacija JUU iz društev:

Vabila:

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOBOTA. Po sklepu odbora se je bo vršilo zborovanje našega društva v soboto dne 12. novembra v Mačkoveh v prostorih drž. osnovne šole. Dnevni red: čitanje zapisnika zadnjega zborovanja, predsednikovo in tajnikovo poročilo, dopisi in tekoče društvene zadeve, poročilo o banovinski in glavni skupščini, predavanje tov. Deškoviča o izvenšolskem delu učiteljstva, slučajnosti. Začetek ob 9. uri.

Odbor.

— JUU SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V RADOVLJICI zboruje v soboto dne 12. novembra ob 10. uri dop. v poslopiju osnovne šole na Jesenicah. Poleg običajnih dnevnih točk, je tudi predavanje in nastop tov. L. Pibrovca, kakor je bilo domenjeno na zadnjem zborovanju. Predaval bo tudi tov. Skulj o organizaciji šolskih vrtinarjev. Z ozirom na sklep je udeležba obvezna! Ev. odsotnost treba opravičiti! — Odbor.

— JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA MESTO proslavi 70 letnico smrti Antona Martina Slomška v torek 8. t. m., s predavanjem prof. Anice Černejeve: Slomšek kot pedagog. Predavanje se vrši ob pol 10. uri na dekliški osnovni šoli pri sv. Jakubu. Stanovska in moralna dolžnost članov je, da se predavanja udeležijo.

— JUU SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo v soboto, dne 12. novembra ob 9. uri na osnovni šoli v Novem mestu z običajnim dnevnim redom. — Članstvo opozarjamo, da se bo vršila v soboto 12. novembra popoldne in v nedeljo dopoldne župna prosvetna šola SKJ v Novem mestu. Vsi tovariši (ice) se lahko brez nadaljnega udeležijo te šole. — Odbor.

Na dan zborovanja 12. nov. 1932. bo stanek vseh šol. upraviteljev, tov. Žukovec bo pa razstavil deška ročna dela. Naj nihče ne manjka!

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Poročila:

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MURSKA SOOTA je imelo svoj redni občni zbor dne 8. oktobra t. l. ob 10. uri v Sokolskem domu v Murski Soboti.

Navzočih 69 članov in članic, t. j. 64%.

Tov. predsednik je otvoril zborovanje in pozdravil navzoče. S toplimi besedami se je spomnil baš tiste dni umrlega tov. Slavuja Dimnika ter pozdravil nove člane.

Po čitanju dopisov JUU — sekcije za dravsko banovino je prišlo do naslednjih sklepov: 1. Ker je nujno potrebno, da se o prosvetnih razmerah, o delu učiteljstva in sreskega učiteljskega društva informira v prvi vrsti naš stanovski tisk, se izvolijo in določijo kot poročevalci za »Tovariša« in »Prosveto« tov. Gabrijelčič, Ferjan in Šavli. — 2. Stanovski tisk naj se tudi gnotno podpre, zato naj tov. šolski upravitelji kot poslovodje krajevnih šolskih odborov pazijo, da se naročnina na »Popotnika« pravočasno vplačuje.

Tov. predsednik je podal nato naslednje poročilo: Sresko učiteljsko društvo je zborovalo v minulemu letu šestkrat. Na zborovanju so bila na dnevnem redu poleg stanovskih zadev tudi štiri predavanja.

Za tem je podal tov. blagajnik poročilo, iz katerega je razvidno, da je znašal promet v tem poslovnem letu 29.481,90 Din. Prejemkov je bilo 15.488,60 Din, izdatkov 13.993,30 Din. Saldo blagajne dne 1. oktobra 1495,30 Din. Da bo mogoče poravnati dolg pri sekciji, ki znaša 3046,10 Din, morajo vsi člani brezpogojno poravnati članarino. Tov. blagajnik apelira na stanovsko čast in zavest članov, naj s toliko brezbriznostjo ne delajo sramote učiteljskemu stanu.

Radi demisije tov. tajnice je odpadlo tajniško poročilo. Nato je na predlog revizorja tov. Benkoviča zborovanje izreklo dotedanje mu odboru abolutorij.

Tov. nadzornik velnar je kritiziral mrtvilo in nedelavnost društva. Tov. predsednik je k temu ugotovil, da ni našel, kakor je zastoj pričakoval, med članstvom potrebnega razumevanja, sodelovanja in opore. vsled česar tudi njegovo delo ni moglo roditi zaželjenega uspeha. V debato je posegel še tov. Deškovič.

Sledile so volitve, v katerih je bil izvoljen novi upravni in nadzorstveni odbor.

Gabrijelčič, predsednik. Andrej Šavli, tajnik.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO ŽUŽEMBERK je imelo v soboto dne 15. okt. 1932. svoj redni občni zbor ob 87% udeležbi.

Po otvoritvi in pozdravih se je vršilo predavanje tov. Sirca iz Zagradca »o higieni na osnovni šoli«. Referat je bil zelo temeljit in izčrpen, in ker je pouk higiene na šolah sedaj obvezen, tudi zelo aktualen. Zborovalci so naprosili tov. predavatelja, naj pošlje svoje delo strokovnemu glasilu »Popotniku« v tisk.

Tov. referent bo sestavil do decembra »podrobni učni načrt o higieni za nižjo in višjo narodno šolo«. Ob tej priliki se je sklenilo, naj bi se vršila v svrhu izboljšanja hig. stanja med narodom javna predavanja o higieni za odrasle po zdravniških strokovnjakih. Za prihodnje zborovanje v decembru se je določilo predavanje: Gospodinjstvo in higiena kot nadaljevanje prejšnjega. Sestavila ga bo tov. Anica Terpinova iz Doberniča.

Nato je poročal tov. predsednik o poteku ban. skupščine meseca julija v Ljubljani. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem. Tajniško in blagajniško poročilo so vzeli zborovalci istotako z zadovoljstvom na znanje.

Sprejeti so bili sledeči predlogi:

Šole naj dobe za svoje uradno poslovanje zopet poštinsko prostost kot so jo imele že poprej.

Monopolski zvezki naj se ukinejo. Ako pa to ni mogoče, naj njih velikost in kakovost vsaj odgovarja cenam.

H koncu apelira predsednik na vse tov. upravitelje, naj naročijo za vsako šolo najmanj po dva izvoda vezanih knjig Mladinske matice in Našega roda.

Ob priliki zborovanja se bodo zbiralj prostovoljni prispevki za Učit. dom v Ljubljani. Za stalnega zbiratelja določijo tov. Korenčana iz Smihelca.

Za poročevalca za naš tisk sta določena tov. Japelj in tov. Petelinova.

Zužemberk. dne 21. okt. 1932.

R. Hrovatova, tajnica. Fr. Mervar, preds.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V LOGATCU je imelo svoj redni letni občni zbor v soboto dne 15. oktobra 1932. na Rakeku.

V šol. letu 1931/32. je bilo učiteljstva v okraju 106, včlanjenih vsi. V šol. letu 1932/33. je učiteljstva 106, včlanjenih 104.

Povprečna navzočnost na zborovanjih je znašala 56%. Udeležba na občnem zboru je 63% to je 65 članov.

Ker mora društveni blagajnik tov. šol. nadzornik K. Stravs po službenih zadevah oditi, poda najprej on svoje poročilo iz katerega je razvidno: Dohodkov Din 17.752,16. izdatkov Din 15.241,20; saldo 3. avgusta 1932. Din 2510,96. Plačali vsi. Društvo je svoje obveznosti napram organizaciji poravnalo. Članarina ostane ista t. j. Din 160.— letno.

Sledi poročilo tov. predsednika, v katerem o črta delo organizacije in pretekli upravni dobi, pokaže na uspehe in neuspehe naših prizadevanj v naših stanovskih in kulturnih ustanovah, zlasti pa v osebo-upravnih vprašanjih. Apelira na članstvo, da se oklene organizacije in se drži načel in smernic, ki jih je zavzelo naše vodstvo. Mnogo se še greši, a ta greh bi bil veliko manjši, če bi se ga vsak organiziranec ogibal na samem sebi.

Tajnik poroča o vseh važnih poslih tekom leta in prečita dopise, katere smo sproti reševali.

Poročilo o banovinski skupščini je podal tov. Hladnik, o državni tov. Šuštaršič. Delegati naj bodo že v naprej informirani o obračunskih in proračunskih postavkah, da lahko

že doma temeljito pregledajo in se pripravi-
jo. Vodstvo naj preišči, kaj ukreniti, da se
na skupščinah uvede parlamentarizem in
enkrat za vselej odpravijo nastop, kakor so
se dogodili na letošnji skupščini v Beogradu.
Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor:
preds. Doljak Val., podpreds. Hladnik Leop.,
tajnik Šuštaršič Jože, blag. Kenič A., odbor-
niki: Winkler Vaclav, Vrtačnik Milan, Jezer-
šek Ivan, Dežela Dav., Volčjak Ana in Modic
Alojzija. Nadzorstveni odbor: preds. Mercina
Ivan, člana: Hrastnik Rado in Kobal Jo-
žica. Častno razsodišče: preds. Mercina Franc,
člana: Bratko Rudolf in Dolenc Matilda. Kot
delegat za obe skupščini se voli tov. Šuštaršič
Jože.

Pri slučajnostih sproži tov. Dolgan vpra-
šanje glede zaštite članstva od strani orga-
nizacije z ozirom na nameščanje, premešča-
nja, na različne pozive, lajške vplive itd.

Sklepi: 1. Vsaka šola imej izmed svojega
učiteljstva poverjenika za »Mladinsko ma-
tico«.

2. V višjih razredih naj bi služil »Naš
rod« v zvezi s knjigami »Mlad. matice« kot
nadomestilo dosedanjih predragih čitank.

3. Vse naše skupščine naj bodo manife-
stacija dela in zavednosti stanu. Imajo naj
izraz učiteljskega parlamenta, ki na dostojen
način rešuje stanovske in šolske probleme.
Doljak Val., Hrastnik Rado,
t. č. preds. t. č. tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V BRE-
ŽICAH je zborovalo (občni zbor) 8. oktobra
ob 10. uri v narodni šoli v Brežicah. Navzočih
56, organiziranih 104, neorganiziranih 9.

1. a) Uvodni pozdrav vseh, prof. Šesta iz
Ljubljane, vršilca dolžnosti srez. šol. nadzor-
nika, tov. predsednika gornjegrajskega učit.
društva in novopristopivših (Prevc Amalija
in Monopoli Ana). b) Predavanje prof. Šesta

o dramatik: Razmerje med gledališko in osta-
limi umetnostmi, pravilno prednašanje lite-
rarnih sestavkov, navodila učiteljstvu za pri-
pravo in uprizarjanje otroških iger itd.

2. Dopisi: a) Referent M. M. tov. Vadnal
iz Dobove. b) Sotrudniki Uč. Tov.: tov. Vad-
nal, Bonča, Železnik.

3. Poročila društvene uprave: a) Predsed-
nik: Potreba intenzivnejšega društ. dela. b)
tajnica: Delovanje v administrativnem pogle-
du. c) Blagajnik: Dohodkov Din 3442-59, iz-
datkov Din 2925—. Neiztirjane članarine ca.
Din 4000—! d) Volitev novega nadzornega
odбора pri prihodnjem zborovanju.

4. Poročila o skupščinah: a) banov. tov.
Zomer. b) držav. tov. Ravbar in Pečnik.

Sklepi: a) Sklepu učiteljskega kongresa
glede internatov pri učiteljskih se učiteljstvo
tuk. sreza ne pridružuje, ker nam je iz dose-
danih tozadevnih izkušenj znano, da v inter-
nati učit. naraščaj pač ne more dobiti tiste
splošne izobrazbe, ki mu je za bodoče delo v
šoli, posebno pa med narodom nujno potreb-
na. b) Da bo moglo učiteljstvo po svojih de-
legatih na raznih skupščinah zavzeti napram
različnim resolucijam svoje točno opredelje-
no stališče, želimo, da se nam iste objavijo
prej v skupno obravnavo na društvenih zbo-
rovanjih.

5. Proračun: Članarina letno Din 160—
+ S. Š. M.

6. a) Proslava 60 letnice pri prihodnjem
zborovanju. b) Priporočilo zemljevida spod-
njega slov. Posavja. (Delo tov. Žnidaršiča iz
Leskovca). c) Predlogi: 1. Sekcija naj se zav-
zame, da dobe uprave narodnih šol zopet
poštinsko prostost, ki so jo uživale pred
objavo novega zadevnega zakona. 2. Učit. ti-
skarna naj o priliki izdaje ročnega kataloga
poleg srezov navede tudi sreska učit. dru'tva
in sedeže društvenih uprav.

Predsednik:
J. Knapič.

tajnica:
Svetinova.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO V NO-
VEM MESTU je zborovalo 18. julija 1932.,
navzočih 100% članov in 15. oktobra 1932.,
navzočih 67% članov — obakrat v Novem
mestu. 18. julija se je vršilo zborovanje v
zvezi s sreskim učiteljskim zborom skupno z
žužemberškim učit. društvom.

Predsednik novomeškega učit. društva je
otvoril zborovanje s toplim patriotičnim na-
govorom in iskrenim pozdravom tovarišem
icam žužemberškega društva. Nato je govo-
ril tov. Mervar, predsednik žužemberškega
društva o pomenu skupnega zborovanja ter
se obenem zahvalil za pozdrave.

Prečitali so se dopisi in okrožnice, za tem
pa izvolili delegati za glavno in banovinsko
skupščino.

Za banovinsko skupščino se je sestavilo
9 predlogov, ki jih je v imenu obeh društev
poslalo sekciji žužemberško društvo.

Za učiteljski dom je donesla prosto-
voljna zbirka Din 347—.

Po zborovanju je otvoril sreski prosvet.
referent Zagore F. sreski učit. zbor, ki je v
tovariškem soglasju nad vse dobro uspel. Po
zboru se je dalo celokupno učiteljstvo foto-
grafirati.

Zborovanje dne 15. oktobra je otvoril
tov. predsednik Menard. Očrtal je delo dru-
štva v minulemu letu in ugotovil, da je nad-
zorni odbor pregledal račune in jih našel v
redu.

Nato so se obravnavali dopisi.

Tov. predsednik in tov. Zukovec sta po-
ročala o banovinski in glavni skupščini. Zbo-
rovalci so bili ogorčeni nad potekom glavne
skupščine, ki nam nikakor ne dela časti.

Lepo zamišljenemu in iz življenja vzete-
mu predavanju tov. Drnovškove so vsi sledili
z velikim zanimanjem. Izrazila se je želja, naj
se objavi »Popotniku«, kar se bo, upamo,
tudi zgodilo.

Tov. Zukovec sporoča, da bo pri prihod-
njem zborovanju, ki se je določilo na 12. nov.,
razstavil učni načrt za rokotvorni pouk v mi-
niaturnih izdelkih.

Po daljši debati se sklene, da se bo zapo-
četo delo »nabiranje gradiva za domoznanski
pouk« nadaljevalo. Tozadevni odbor se izpo-
polni sledeče: Koželj, Ogrinčeva, Pirnat, Dr-
novšek, Ivanetič.

Menard Vilko,
predsednik.

Ivanetič A.,
tajnik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne
namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši
znesek Din 5.—

Ne samo kot darilo,

temveč v vsakdanji rabi potrebujete; očala, barometre,
toplomere, daljnogleda, mikroskopske, foto-aparate itd.,
katere kupite najugodnejše pri strokovnjaku

FR. P. ZAJEC, izprašan optik in urar
LJUBLJANA, Stari trg 9

Velika zaloga raznih ur in zlatnine. Ceniki brezplačno.

Specialna delavnica
za popravila in uglaševanje

klavirjev

BAJDE JOSIP

Ljubljana,
Gospodarska cesta 12

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne. Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

KONFISCIRANO

je lahko vse, razen naših "Objav", ker
te prinašajo same koristne novosti za
učiteljstvo in za šolo. — "Objave"
prejemate brezplačno! — Ako nimate
vseh zbranih, pišite ponje v Učiteljsko
tiskarno, Ljubljana, Frančiškanska ul. 8

ABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA ŠT. 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. — Krasna
izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek
za divane. — Velike preproge v plišu in linolej — Belo blago za rjuhe in perilo v
poljubnih širjavah. — Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste.
Daje tudi na obroke. — Postrežba točna in solidna.

LEGAT

LJUBLJANA
MIKLOŠICEVA CESTA 28

SPECERIJA
DELIKATESE
Zajutrkovalnica
Kava dnevno
sveža iz lastne
moderne
prazarne

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

SPORTNA TRGOVINA

ALPINA

družba z omejeno zavezo
Lastnik Stane Šporn
LJUBLJANA
MASARYKOVA 14
Palača Grafike

Oprema za smučski sport
in alpinistiko. — Lastna
strojna delavnica smuč.
Montaža in popravila
smuč vseh vrst

A. ŽIBERT

LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA

TRGOVINA S ČEVLJI

nudi cenj. občinstvu svojo veliko zalogo čevljev domačega
in tujega izdelka najboljših svetovnih tvrdk, snežnih čevljev
in galoš. Velika izbira po najnižjih cenah!

Mrzla zima, topla peč,

dobra knjiga!

Z a k a j
odlašate
in si ne
preskrbite
knjig za
zimo za svojo
knjižnico?
Najnovejše
knjige dobite
vedno pri nas!

Slovenska
in drugojezična
literatura
v veliki izbiri.
Leposlovje in
znanost, zlasti pa
še pedagogika
so v veliki meri
vedno na
razpolago.

Knjigarna
Učiteljske tiskarne,
Ljubljana, Frančiškanska ul. 6

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

POVSOD NA ZALOGI
TISKOVINE NA ZAHTEVO
GÜNTHER WAGNER, WIEN X/1.

UGODNOST!

Damske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA
MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3